

ما به سمت رشته‌های تجربی می‌روند و خیلی ناکام می‌مانند و این عدم توازن از مسائل جدی در رشته‌های مختلف به خصوص مهندسی ریاضی است. نخبه‌ها در رشته‌هایی که نیاز به نایفه دارند کاهش پیدا کرده‌اند. اینها چیزهایی است که باید در آموزش عالی دیده شود.

۹ از بعد فرهنگی نظام آموزش عالی غفلت شده است

مهم‌ترین آسیبی که در این حوزه می‌بینید چیست؟

در نظام آموزش عالی ما از بعد فرهنگی غفلت شده است و این آسیب جدی است. قبلا اسم این وزارتخانه آموزش فرهنگ و آموزش عالی بود. واژه فرهنگ را از این وزارتخانه برداشتند. در اساسنامه جدیدی که دوره یکی از وزرا نوشته شد این اتفاق افتاد. فقط این اسم نبود که حذف شد بلکه معنا و مفهوم آن نیز حذف شد و بعد فرهنگی در این وزارتخانه، در نظام آموزش عالی ما ضعیف است. در بعد فرهنگی دانشجویان کمتر کار می‌شود. جنبه‌های هویتی دانشجویان و بعدهای فرهنگی نکته‌های مهمی است که باید مورد توجه قرار گیرد. یکی از کارهای خوبی که در قانون جوانی جمعیت صورت می‌گیرد توسعه خوابگاه‌های متاهلی در دانشگاه است که دانشگاه‌ها از دانشگاه‌های مجردی تبدیل به دانشگاه‌های متاهلی شود.

از این مهم استقبال هم شده است؟

بله. تجربه من در دوره کارشناسی ارشد این است که اغلب دانشجویان متاهل بودند و عمده خوابگاه‌های ما مجردی بود. نوعا دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس یا مشغول درس هستند یا جایی کار می‌کردند و کمتر فارغ‌التحصیل آنها بیگار می‌ماند چون متاهل بودند و دوران تحصیل هم در فضای کار بودند و کمتر کسی از بچه‌های آن دوره را می‌شناسم که بیگار باشد. این خیلی تاثیر می‌گذارد اگر تحول یابد. یکی از تحولات عمیق فرهنگی در دانشگاه‌ها ما این است که دانشگاه‌های ما متاهلی شود، هم دختر دانشجوی و هم پسر دانشجوی تمرکز روی علم و دانش و هویت‌یابی با ازدواج شکل می‌گیرد و بهتر مشغول می‌شوند.

۹ درک متقابل در جامعه امروز ما خنثی شده است

در حوزه فرهنگ جامعه شاهد اتفاقاتی در ماه‌های اخیر بودیم. تحلیل شما درباره وضع موجود چیست؟

تغییر رفتارهای فرهنگی در سطح وسیعی در دنیا رخ می‌دهد و مثل اینکه طوفانی در دنیا رخ داده و این طوفان به ایران هم می‌رسد و سال‌هاست در دنیا با تحولات جدیدی روبه‌رو هستیم. مثلا میزان آشوب‌ها و اغتشاشاتی که در دنیا در سال‌های گذشته رخ داده است، نسبت به دهه قبل دو برابر شده. کیفیت آن متفاوت شده و رفتارهای اجتماعی افراد هم متفاوت شده است. پس بخشی از این تحولات فرهنگی تحولات جوانی است. ما هم قطعه‌ای از این جوان هستیم و جدای از این جوان نیستیم. مخصوصا در عصر امروز که فضای مجازی همه را با هم همسایه کرده است. خیلی از این مسائل زود تاثیر می‌گذارد. لذا این تحولات فرهنگی، بخشی به جهان جدیدی به نام جهان مجازی برمی‌گردد؛ زندگی دومی که زندگی اصلی بسیاری است. به خصوص این زندگی طوری است که از قشر بزرگ‌تر به قشر پایین‌تر منتقل نشده است بلکه قشر پائین‌تر و نسل نوجوان ما بیشتر با این زندگی انس دارند و آشنا هستند تا قشر قبلی! اینها یک تحولات عجیب و غریب فرهنگی را ایجاد کردند که لازم است خوب درک شود. بتوانیم خوب تفاهم کنیم و خوب همدیگر را بفهمیم یعنی قبل از اینکه بخوایم با همدیگر تفاهم کنیم یا متحد شویم اول باید تفاهم کنیم و همدیگر را درک کنیم. الان این فهم متقابل در جامعه خدشه‌دار شده است. این مفاهیم خدشه‌دار شده است لذا این ادراک دچار اختلال شده است و افراد همدیگر را درست درک نمی‌کنند. برای رفع این مشکل باید کار کنیم. در دو سال‌واندی داستان کرونا که پیش آمد کار غلطی که در کشور ما صورت گرفت این بود که دانش‌آموزان و نوجوانان و کودکان خود را روانه فضای مجازی کردیم. خیال خود را راحت کردیم و مدارس را مجازی کردیم و در هیچ جای دنیا این چنین نبود. حتی در کشورهای اروپایی این کار را نکردند ولی ما کردیم. این عملا زمان طولانی ارتباط نوجوان را با مدرسه، حاکمیت، ملت، خانواده قطع کرد و او را در یک دنیایی قرار دادیم که کاملا متفاوت از دنیای ماست و هیچ نظارتی در آن نیست. این باعث شد جوانان ما غارت‌زده شوند یعنی در آن دنیا به تمام عیار غارت شدند. لذا برخی از جوانانی که در خیابان می‌بینید رفتارهایی انجام می‌دهند در مجلس هم بیان کردم که اینها غارت‌زده نیستند بلکه غارت زده‌اند. غارت‌زدگی آنها نیز زیر سر ماست زیرا ما بچه‌های خود را در فضای مجازی تنها گذاشتیم. آنها را وارد فضای مجازی کردیم و بچه‌ها را رها کردیم. هم بچه‌ها و هم فضای مجازی را رها کردیم. این غفلت فرهنگی بزرگی در چند سال اخیر است که باید جبران شود.

با یک تعامل و تفاهم همگانی صورت می‌گیرد. سال اول دولت تا بودجه‌ها مشخص شود، دستگاه‌ها تازه‌کار بودند، مشکلات کرونا و مسائل اقتصادی بود و باید کمی با آنها مباحثات می‌کردیم تا مسئولان متوجه موضوع شوند. بحمدالله خیلی همکاری خوبی شد ولی اهرم‌های ضمانت اجرایی بنا بود در سال دوم قانون در مواردی که ترک فعلی شد استفاده شود.

۹ صداوسیما در حوزه جمعیت‌هایاری‌دستی ندارد

در این حوزه صداوسیما می‌تواند نقش پررنگ‌تری داشته باشد. اما شاهد این اثرگذاری نیستیم.

صداوسیما در بحث جمعیت‌پربنانه است ولی نظم و هدایت‌گری و کار قرارگاهی جدی که باید در آن صورت گیرد وجود ندارد. من بارها به مسئولان صداوسیما این مساله را گوشزد کردم که متاسفانه مردم ما از جزئیات قانون جمعیت خبر ندارند. بخشی که خبر دارند شبهاتی بود که مخالفان نظام علیه این قانون مطرح می‌کردند. خیلی از اتفاقات خوبی که در دل این قانون ایجاد می‌شود اطلاع‌رسانی نمی‌شود. از ۱۲۲ هزار مادری که خودرو به نام خود دریافت کردند صداوسیما با یک نفر از آنها مصاحبه نکرده و حس و حال آنها وقتی خودرو را دریافت کردند به مردم منعکس نکرد. بقیه قسمت‌های قانون هم همین‌طور است.

بسیاری از مسئولان در جریان این قانون نیستند.

بله. این ضعف‌ها در صداوسیما وجود دارد و من هم به دوستان صداوسیما گفته‌ام مردم تشنه شنیدن خبرهای مثبت هستند. بی‌اغراق می‌گویم از زمانی که به مجلس رقیتم زحمات زیادی در مجلس کشیده شد و قوانین زیادی تصویب شد که بسیاری در مملکت اساسی بود اما قانونی که ملموس برای مردم باشد و شیرینی آن زیر زبان مردم بیاید این قانون است. یعنی شاید در مجلس‌ها کمتر قانونی این چنین بود که مردم ملموس قانون را درک کنند و عده زیادی آثار قانون را در سفره‌های خود ببینند. عده زیادی این قانون را سر سفره‌های خود می‌بینند ولی منعکس نمی‌شود. در جوی که دشمنان ما تلاش دارند جامعه را ناامید کنند و سرمایه اجتماعی را کاهش دهند این قانون می‌تواند منشا تقویت سرمایه اجتماعی برای کشور باشد ولی متاسفانه از این استفاده نمی‌شود.

۹ تصویب سند سبک زندگی در شورا باید اقدام مهمی است

مهم‌ترین مصوبه شورای عالی در دوره اخیر از نظر شما چیست؟

چند مصوبه مهم در این مدت داشتیم که یکی مربوط به طرح تحول شورا بود که مصوبه بسیار مهمی بود. خیلی روی این کار شد. همچنین مصوباتی هم روی بحث کنکور پزشکی و ظرفیت پزشکی داشتیم. این مصوبه کنکور خوب تبیین نشده بود. یک کار مهمی بود که سالیان سال انجام نشده بود. بیش از ۱۵-۱۰ سالی بود که متولیان نگرانی خود را از این وضع کنکور بیان می‌کردند ولی کسی جرات این‌که به این حوزه ورود کند را نداشت. متاسفانه این از مواردی است که تبیین خوبی برای مردم نشده است. شورای هنر بعد از مدت‌ها که تعطیل شده بود، بازسازی و راه‌اندازی شد. سبک زندگی که امر مهمی بود که همه روی آن معطل بودند بحمدالله در این دوره شورا سند سبک زندگی مصوب شد که این هم تصمیم خوبی بود. در حوزه امنیت اخلاقی جامعه و میبانت از آن تصمیمات خوبی در شورا گرفته شد ولی هیچ‌یک عملیاتی نشده ولی مسائل عمیقی در آن بحث شده است.

۹ باید در حوزه تناسب‌سازی رشته‌های دانشگاهی

با بازار کار اقتضای صورت بگیرد

از جمله مهم‌ترین نهاد‌های فرهنگی کشور نظام آموزش عالی و دانشگاه‌ها است. اولویت‌هایی که برای ارتقای نظام آموزش عالی در شورای عالی باید پیگیری شود چه مولفه‌هایی است؟

در آموزش عالی بحث تحول علوم انسانی بحث جدی بود و مصوبه‌ای هم اخیرا روی این بحث داشتیم که هنوز نیز کامل نشده است. در بسیاری از پیشران‌های علمی همانند نانو و... باید خیلی قوی حرکت کنیم تا در آموزش عالی دیده شود. بحث دیگر ایجاد تناسب رشته‌ها با بازار کار است. بسیاری از رشته‌های ما با بازار کار تناسبی ندارد. از این‌رو دانشجویان ما تحصیل می‌کنند ولی بازار کاری برای او وجود ندارد. همچنین در بسیاری از موارد نیاز به نیرو داریم ولی دانشجوی متناسب با آن را نداریم. تناسب بین نیازهای جامعه و رشته‌های دانشگاهی اهمیت دارد. توازن بین رشته‌های دانشگاهی نیز مهم است. در داستان کنکور عدم توازن داریم که خیلی از بچه‌های نخبه